

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmenin imzalanmasının 12. yılı geride bırakılırken Türkiye'de engellilere yönelik sözleşmenin genel ilkelerinin gereği olan; fırsat eşitliği engelliler için sağlanamamış, engellilere yönelik sistematik ayrımcılık önlenememiş, engellilerin tüm yaşam alanlarına tam ve etkin katılımı için gerekli koşullar oluşturulamamıştır. Yine engelliler arasında da kadın-erkek eşitliği tam olarak sağlanmadığı gibi; engelli çocukların her açıdan tüm risklere karşı korunması için gerekli mekanizmalar kurulamamış ve insanlık onuru ve bireysel özerklik ilkesinin gereği yerine getirilememiştir.

Türkiye'de engellilerin sayılarına ilişkin birçok başlıkta veri ya hiç yoktur ya da güncel veri yoktur. Engellilere ilişkin “insan hakları yaklaşımının” yerleşik olmaması, bütüncül bir bakış açısı ve politika ile meselenin ele alınmaması; geleneksel olumsuz yaklaşımları, salt tıbbi yaklaşımları egemen kılmaktadır. Engellilerin hakları insan hakları mücadelesinin bir bileşeni olarak görülmeli ve engellilere yönelik kamusal hizmetler sosyal devlet olmanın gereği olarak derhal yerine getirilmelidir.

BM Engelli Hakları Sözleşmesi 26. maddesinde engellilerin “Habilitasyon ve rehabilitasyon” hakkı bir devlet yükümlülüğü olarak kabul edilmiştir. Devletlerin hem kamu hizmetleri sunumunu hem de bu alanda istatistik üretilmesini taahhüt ettikleri bilinmektedir. Ancak Türkiye'de bu alanda aylık olarak sunulan bültenin içeriği ne güncel ne de yerel düzeyde veri içermemektedir.

Bu bağlamda:

- 1) Bakanlığınız görev alanında olan tüm yerleşke ve binalar (il/taşra müdürlükleri dahil) tüm engel gruplarının erişilebilirliğine uygun mudur?
- 2) Bakanlığınızın internet sitesi ve e-devlet uygulamaları kaç yıl içerisinde engelliler için de “e-erişilebilir” olacaktır?
- 3) Erişilebilirlik için uygun olmayan mekan ve alanlar (WC, Merdiven, Asansör, Yol ve Geçitler, Otoparklar, Ulaşım Servisleri ve diğer ilgili yerler) hangi süre içerisinde erişilebilir hale getirilecektir?
- 4) Bakanlığınız bünyesinde kaç işaret dili tercümanı istihdam edilmektedir? Hangi illerde işaret dili tercümanı istihdam edilmektedir?

- 5) Bakanlığınız kapsamında yasal istihdam kotası doluluk oranı nedir? Yasal olarak doldurulması zorunlu olan kotanın doldurulmama gerekçeleri nelerdir?
- 6) Bakanlığınız kapsamında şube müdürü ve üzeri kadrolarda kaç engelli istihdam edilmektedir?
- 7) Türkiye’de 84 milyon olarak ifade edilen nüfusun kaç milyonu engellidir? Bu engellilerin engel oranlarına, cinsiyetlerine, eğitim ve yaş gruplarına, coğrafi dağılıma ve iş/gelir durumlarına göre dağılımı nedir?
- 8) Türkiye’deki son 10 yılda trafik kazalarının neden olduğu engellilik sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 9) Türkiye’de 1999 yılından bu yana yaşanan depremler sonucunda engelli kalan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 10) Türkiye’de ev içi kazalar nedeniyle engelli kalan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet dağılımı nedir?
- 11) Türkiye’de aile içi şiddet nedeniyle engelli kalan kadın sayısı kaçtır?
- 12) Türkiye’de ulusal engelli veri sistemine kayıtlı olmayan milyonlarca engelliye hangi kamu hizmetleri sunulmaktadır? Engel oranı yüzde 40 altında olan engellilerin kayıtlı olduğu bir sistem mevcut mudur?
- 13) Türkiye’de engellilerin rehabilitasyonu ve habilitasyonu için 2018-2022 yılları arasında ayrılan bütçe ne kadardır?
- 14) Türkiye’de erişilebilirlik mevzuatı neden uygulanmamaktadır? Ertelemelerin gerekçeleri nelerdir? Uygulamanın yasal gereklilikleri hangi sürede tamamlanacaktır?